AVKP actueel

Tweemaandelijkse ledenbrief van de Archeologische Vereniging Kempen-Peelland, AWN afd 23
Verenigingsruimte: Deken van Somerenstraat 6; 5611 KX EINDHOVEN
Tel.040-2386592 (woensdagavond); e-mail: awnafdeling23@wanadoo.nl

Nr. 15, februari 2006

Eindred: R. S. Postma, Winselerhof 23, 5625 LW EINDHOVEN, tel. 040 - 241 25 70, e-mail: r-postma@chello.nl

Activiteitenkalender

zo. 5 febr. **Tweede zondagochtendlezing over de middeleeuwen in HOME.** Toine Huijbers '***De 10e en 11e eeuw in en om Son en Woensel: Blixembosch centraal'***. Museum open vanaf 10:00 uur, aanvang lezing 10.30 uur. Zie ook Lezingen en Studiedagen.

zo. 5 mrt. **Derde zondagochtendlezing in HOME** door Hans Janssen (onder voorbehoud) over '***de relatie tussen Den Bosch en andere steden in Brabant op basis van huizenbouw in de periode 1200 - 1400'.*** Museum open vanaf 10:00 uur, aanvang lezing 10:30 uur.

do. 16 mrt **Een tweede serie van drie lezingen in HOME op de donderdagavond**, nu over de ijzertijd. Eerste lezing door Peter van den Broeke. '***IJzertijd-aardewerk in Noord-Brabant: van Aanzet tot Zoutpot'***. Museum open vanaf 19:30 uur, aanvang: 20:00 uur.

wo. 22 mrt **Jaarvergadering AVKP. V**oorafgaand aan de jaarvergadering geeft Nico Arts een presentatie van '***Resultaten van de opgraving Catharinakerk'***. Aanvang lezing, 20.15 uur. Aanvang jaarvergadering 21.15 uur. Alle leden krijgen vooraf het jaarverslag en de uitnodiging voor de jaarvergadering toegestuurd.

do. 23 mrt **Tweede lezing over de ijzertijd in HOME; 'De ijzertijd in Zuid Nederland',** door Nico Roymans. Museum open vanaf 19.30 uur , Aanvang: 20.00 uur.

za. 25 mrt **Congres Meijel, 'De gouden Peelhelm'.** Zie voor meer informatie Lezingen en Studiedagen elders in deze Ledenbrief.

zo. 26 mrt **Studiedag Archeologische Sectie van het Noordbrabants Genootschap.** '***Leven en dood in de Volle en Late Middeleeuwen'***. Zie voor meer informatie Lezingen en Studiedagen.

zo. 26 mrt **Symposium Vereniging Vrienden van Brabantse Kastelen, Boxmeer.** ***'De vroege burchten'*** Zie voor meer informatie Lezingen en Studiedagen.

do. 30 mrt **Derde lezing in HOME over de ijzertijd.** Rica Annaert (Antwerpen) '***Recent archeologisch onderzoek in de Kempen in Vlaanderen: de schijnwerpers op de Metaaltijden'.*** Museum open vanaf 19.30 uur, aanvang: 20.00 uur

za. 1 april **AVKP- excursie naar Groninger Museum** Zie voor meer informatie AVKP-excursies.

za. 22 april **Landelijke Ledenvergadering AWN in Nijmegen**. Zie Westerheem voor meer informatie

za 13 mei **Opgraving Volkuil HOME** (zie onder veldwerk)
za 20 mei **AVKP- excursie in de Kempen**. Zie voor meer informatie AVKP-excursies.

AVKP-excursies

Zaterdag 1 april:: ***excursie naar de tentoonstelling 'Professor van Giffen en het geheim van de wierden' in het Groninger museum.*** Centraal in deze tentoonstelling staan de belangrijkste Nederlandse archeoloog van de twintigste eeuw, tevens oud-conservator van het Groninger Museum, Professor dr. A.E. van Giffen en zijn onderzoek naar de wierden (in Friesland: 'terpen'). Het Groninger Museum heeft een van de grootste collecties in Nederland van oudheden uit de wierden. De tentoonstelling laat aan de hand van originele objecten en beeldmateriaal de ontwikkeling van de archeologie van de wierden zien. (www.groningermuseaum.nl)
Verder bezoeken we enkele terpen/wierden in de omgeving. Daarom reizen we ook met auto's en/of busjes. Opgave kan op het briefje op het prikbord, via email (w.vd.wijdeven@eindhoven.nl) of per post t.a.v. Willemien van de Wijdeven (adres zie bovenaan deze ledenbrief). Deelnemers krijgen van te voren schriftelijk bericht met nadere bijzonderheden.
Zaterdag 20 mei: ***excursie in de Kempen***. Met bezoek aan o.a. kerk van Oostelbeers, grafheuvels van Toterfout-Halfmijl, kerkplein Oerle, grafheuvel de Zwartenberg in Hoogeloon, Romeinse villa van Hoogeloon, toren van Hoogeloon, grafheuvels aan het Huismeer.
Zaterdag 23 september: excursie naar het NISA (Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie) in Lelystad. en de Bataviawerf. Bij de excursie vorig jaar naar het NISA bleek te tijd veel te kort te zijn. We doen het dus nog een keer over. Verder bezoeken we onder andere Schokland en Almere.
Zaterdag 25 november: nog in te vullen. *meer informatie over de excursies volgt nog in de eerstvolgende Nieuwsbrief Archeologie Kempen- en Peelland))*

Lezingen en studiedagen

'De 10e en 11e eeuw in en om Son en Woensel', zondag 5 februari, HOME
Lezing van Toine Huijbers (Universiteit van Amsterdam), over de 10e en 11e eeuw (politiek, religie, economie) van Son en Woensel en vervolgens over de bewoning en de samenleving in Zuid-Nederland gedurende die periode.
Daarna komt de opgraving in Blixembosch aan bod en het daar gevonden huis wat als voorbeeld is genomen voor het bootvormige huis in het Historisch Openluchtmuseum. Blixembosch hoort bij Aanschot, oorspronkelijk lag het binnen de parochie van Son. In het gehucht van de opgraving Blixembosch woonden geen gewone boeren, het was eerder een plek waar de belastingen uit de wijde omgeving werden verzameld en doorgestuurd naar de hogere machtshebbers. Belastingen werden in die tijd nog in natura betaald. Hier woonden misschien wel de belangrijkste mensen uit de wijde omgeving.
Historisch OpenluchtMuseum Eindhoven. Boutenslaan 161 b tel 25.222.81.
(persbericht HOME, zie voor meer informatie www.historisch-openluchtmuseum-eindhoven.nl
De AVKP vergoed voor leden de deelnamekosten. Leden moeten daarvoor bij de kassa naam en woonplaats doorgeven. Jaarkaarthouders hebben gratis toegang.

'De Gouden Peelhelm', zaterdag 25 maart, Meijel
De Romeinse helm die in 1910 bij Helenaveen werd gevonden is een van de belangrijkste vondsten uit de Nederlandse Archeologie. Op dit congres staat de vraag centraal hoe deze helm en andere Romeinse vondsten in het veen terecht zijn gekomen. Nieuw onderzoek in de afgelopen jaren heeft het antwoord op die vraag een stuk dichterbij gebracht. Op dit congres geven wetenschappers uit binnen en buitenland acte de présence (Ook Nico Arts zal een lezing houden). Voor het volledige programma; zie www.medelo.nl .
Gelijktijdig met het congres komt een boek uit met de inleidingen en meer achtergrondinformatie.

Organisatie: Heemkundevereniging Medelo, Oranje-Hotel, Meijel. Het congres duurt van 10.00 uur tot 17.00 uur. Aanmelden via www.medelo.nl of telefonisch (Jos Pouls, 0475-495281).

Leven en dood in de Volle en Late Middeleeuwen. ***Sluiten historie en archeologie bij elkaar aan?***
zondag 26 maart,
59e Studiedag Archeologische Sectie van het Noordbrabants Genootschap.
10.00 uur ontvangst, aanvang lezingen 10.30 uur, sluiting 16.00 uur.
Programma:
- ***De Middeleeuwen vanuit historische bronnen,*** Arnoud-Jan Bijsterveld (Universiteit van Tilburg)
- ***Het archeologisch onderzoek van het koor van de middeleeuwse Catharinakerk in Eindhoven***, Nico Arts
- ***Onbekend maakt onbemind. Een vergeten periode in het middeleeuwse nederzettingsonderzoek.*** Sander Hakvoort (Archeologisch Centrum Vrije Universiteit).
- ***Archeologisch onderzoek van middeleeuwse kloosters in 's-Hertogenbosch: Minderbroeders Predikheren- en Elisabeth Bloemkampklooster.*** Dick van de Vrie, gemeente 's-Hertogenbosch.

De toegang bedraagt € 13 per persoon per kas te betalen in de zaal.
Café – Zaal 'Fellenoord', Fellenoord 6, 5281 CB Boxtel, Tel.0411-672451
Aanmelding kan via bijgaand formulier.

'De vroege burchten', eveneens zondag 26 maart, Boxmeer
Ontvangst 10.00 uur, opening 10,30 uur, sluiting 16.45.Vereniging Vrienden van de Brabantse Kastelen.
Programma:
- ***Oud onderzoek opnieuw bekeken: Montferland en andere vroege versterkingen in Gelderland***. P.Schut, ROB
- ***Alpertus van Metz en de burchten van zijn tijd***, B. Aarts, historicus.
- ***Van burg tot stad. De ontwikkeling van Zutphen van 850 - 1200***, M. Groothedde, stadsarcheoloog Zutphen
- ***Eerste resultaten van het archeologisch onderzoek naar de burcht van de heren van Rode in Sint-Oedenrode***, R. van Genabeek en S. Peters, BAAC.
- Na de middagpauze wordt een bezoek gebracht aan kasteel(museum) Boxmeer.

Cultureel Centrum de Weijer. De Raetsingel 1. 5831 KC Boxmeer. Kosten € 25,-
Aanmelden info@brabantskasteel.nl of via een formulier dat op het prikbord van het Archeologisch Centrum Eindhoven te vinden is.

Veldwerk
De afdeling Archeologie van de gemeente Eindhoven start dit jaar weer enkele nieuwe opgravingen:
- Meerhoven (start in de loop van maart)
- Gagelbosch (start waarschijnlijk in de zomer)
- proefsleuven langs de A2
- booronderzoek langs de A2
- Latijnse School, Gemert

Vrijwilligers zijn welkom bij al deze veldwerkzaamheden. Aanmeldden bij het Archeologische Dienst Eindhoven.

Nog lopende opgravingen, waaraan ook vrijwilligers meedoen, zijn de Catharinakerk (Archeologische Dienst Ehv), de Bottel in Deurne (Archeologisch Centrum van de VU Amsterdam) en in Sint Oedenrode (BAAC). Wie over de deelname aan deze laatste twee opgravingen meer wil weten kan via ons nadere informatie krijgen.

Opgraving Volkuil HOME.
Deze opgraving is al eens eerder aangekondigd (vorige jaar september) en toen niet doorgegaan.
Er kunnen maximaal vijf mensen aan deelnemen. Aanmelden bij Nico Arts

Nieuwe website voor de AVKP
Bij het uitkomen van de nieuwsbrief, zal ook onze nieuwe website klaarstaan. Tot voor kort hadden we alleen een pagina op de site van Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, maar aangezien we de informatievoorziening via internet willen uit breiden, hebben we besloten tot een eigen pagina.
De website bestaat uit twee onderdelen: Ten eerste een meer statisch gedeelte waar de vaste gegevens zullen komen te staan zoals contactgegevens. Ten tweede is er **een forum** aangemaakt dat te bereiken is via de hoofdpagina. De bedoeling van een forum is dat iedereen mee kan doen aan informatie-uitwisseling en discussie. Sommige pagina's zijn te lezen voor alle bezoekers, andere pagina's alleen voor leden van het forum. In de toekomst is het de bedoeling dat sommige pagina's alleen voor AVKP-leden beschikbaar zijn. Meer informatie over het forum is te vinden op het forum zelf. We zouden het op prijs stellen als zoveel mogelijk leden mee zouden doen met het forum om zo een levendige discussie op gang te houden. Leden die niet actief meedoen op opgravingen of op de woensdagavonden kunnen op deze wijze de hoogte blijven en 'meepraten'.
We nodigen iedereen graag uit om mee te denken over de opzet van de website en het forum. Aarzel niet om vragen en opmerkingen op het forum te posten, of om me aan te schieten tijdens de woensdag avonden. Tot slot natuurlijk nog de link naar de website: www.avkp.dse.nl
Rob Schlooz

Andere websites
Zoals bekend zal zijn is de opgraving van de middeleeuwse Catharinakerk te volgen via de website www.archeologie.eindhoven.nl .
Op www.sint-oedenrode.nl is informatie te vinden over de opgraving in de Kerkstraat in Sint-Oedenrode.

Van het bestuur

Oproep voor een nieuw bestuurslid
Kees van Baaren zal op de ledenvergadering aftreden als bestuurslid (en ook niet meer herkiesbaar zijn). Kees heeft de samenwerking in de regio als portefeuille. Het is dus jammer dat hij, met zijn ervaring en vele contacten, vertrekt.
We zoeken nu een opvolger. Bij voorkeur iemand die buiten Eindhoven actief is in een locale archeologische werkgroep of Heemkundekring. Maar ook anderen die belangstelling hebben voor regionale activiteiten zijn als kandidaat bestuurslid van harte welkom. Voor meer informatie kun je bellen met de voorzitter, Tonnie van de Rijdt (tel. 040 - 2415910).
Wie zich kandidaat wil stellen kan dat mondeling of schriftelijk melden bij het bestuur. Benoeming vindt plaats op de jaarvergadering van 22 maart a.s.

Gevraagd: deskundigheid Ruimtelijke Ordening
Belangenbehartiging voor cultureel erfgoed is een van de rollen van vrijwilligers in de archeologie. De nieuwe wet op de Archeologische Monumentenzorg verplicht bij verstoring van de bodem in een vroeg stadium al rekening te houden met bekende of mogelijke archeologische waarden. Vrijwilligers hebben

veel kennis over en betrokkenheid bij het culturele erfgoed. Zij zijn bij uitstek geschikt om dat beleid kritisch te volgen en waar nodig actie te ondernemen. Om effectief invloed te hebben op ruimtelijk beleid moet je als vrijwilliger de 'spelregels' goed kennen. Welke mogelijkheden heb je voor inspraak in welke fase van de planvorming? Wat zijn effectieve middelen en argumenten om de 'politiek' te beïnvloeden? Wat zijn de mogelijkheden voor bezwaar en beroep?
In het symposium en het boekje 'Verleden wordt Heden' hebben we daar al een aanzet voor gegeven en alle wettelijke regelingen op een rijtje gezet. We willen de deskundigheid binnen onze vereniging voor dit onderwerp graag verder uitbouwen. We denken bijvoorbeeld aan een pool van deskundigen en/of een cursus voor wie meer deskundig wil worden.
We komen dus graag in contact met leden of andere belangstellenden die:

- reeds kennis en ervaring hebben met ruimtelijke ordening en beïnvloeding van dat beleid (vanuit hun beroep of als vrijwilliger)
- of die zich in die materie willen verdiepen en specifieke deskundigheid op dit terrein willen ontwikkelen.

We kunnen in dit opzicht waarschijnlijk een en ander leren van milieu-organisaties. We komen dan ook graag in contact met mensen uit die sector die ervaring hebben met deze wijze van belangenbehartiging.
Als we eenmaal zo'n pool van deskundigen hebben kunnen we leden en locale werkgroepen adviseren en ondersteunen bij hun acties naar gemeenten en andere overheden.
Wie in deze problematiek geïnteresseerd is kan zich melden bij het bestuur.

Archeologie en politiek

Belangenbehartiging begint bij beinvloeding van de lokale politiek. In de vorige ledenbrief is reeds de suggestie gedaan met politieke partijen te gaan praten en hen te stimuleren tot een 'archeologieparagraaf' in het verkiezingsprogramma. Via Bart Beex kregen we een voorbeeld van zo'n paragraaf in het programma van de PvdA Bladel onder cultuur:

> *Archeologie*
> *Links en rechts in onze Kempen zijn er vindplaatsen van sporen uit het verleden die een archeologische waarde hebben. Vaak komen die aan de oppervlakte bij bouwprojecten e.d. Wij hebben de indruk dat er amper enig beleid op dit vlak is. Wellicht ook is Bladel te klein om hier écht beleid van betekenis voor te ontwikkelen, maar in Kempenverband lijkt ons een goed archeologiebeleid (met een eigen onderzoeksagenda) zeer waardevol. De PvdA Lokaal Bladel gaat er dan ook voor pleiten dat er binnen het samenwerkingsverband van de Kempengemeenten zo’n beleid komt. Interessante vraag daarbij is of er aanleiding en draagvlak is voor het aanstellen van een Kempische archeoloog?*

De gemeente Schijndel (wethouder Ger Wouters) heeft het initiatief genomen om samen met omliggende gemeenten een regionaal archeologiebeleid te gaan ontwikkelen en mogelijk een regionaal archeoloog aan te trekken.
Wie heeft meer voorbeelden?

Voor wie nog met de politiek over archeologie in discussie wil wijzen we op **'Politiek café PvdA de Kempen. 'Cultuur, wat levert het op'.** Archeologie staat niet specifiek op de agenda. Het lijkt ons wel een goede gelegenheid om daar aandacht voor de vragen. W**o. 15 februari, v**an 20.00 -22.30 uur, Riks Café, Hof 20 te Bergeijk.

Aanbieden 'Verleden wordt Heden' aan B&W Eerstel

Het college van de gemeente Eersel gaf aan Mat Theunissen, vrijwilliger in de archeologie in Vessem, de gelegenheid om het rapport 'Verleden wordt Heden' aan te bieden en toe te lichten. Mat gaf aan op welke wijze de vrijwilligers een rol kunnen spelen bij de ontwikkeling en realisering van nieuwe bestemmingsplannen. Ook benadrukte hij dat de verkregen opgravingsresultaten het cultureel erfgoed en de eigen identiteit van gemeente en de kerkdorpen verrijken. Hij hoopte dat het gemeentebestuur en gemeenteraad wat positiever over archeologisch onderzoek zouden gaan denken.

Van links naar rechts: wethouder mevrouw J. Versmissen-Adriaans (o.a. cultuur), wethouder H. Wijnands (o.a. ruimtelijk beheer), burgemeester mevrouw H. Houben-Sipman, gemeentesecretaris H. Timmermans, Mat Theunissen (vrijwilliger), wethouder J. Lueb (financieel beheer) en wethouder mevrouw H. Stilma-Flinkenflögel (o.a. ruimtelijke ordening en monumentenbeleid)

Inmiddels zijn archeologen van de Vrije Universiteit uit Amsterdam begonnen aan een grootschalig onderzoek van het plan de Kerkenbogten te Eersel. In de eerste weken van september werd een ‘bootvormige’ boerderij uit de 10 á 12de eeuw gevonden met erfafscheidingen en een kringvormige greppel uit de vroege ijzertijd.
(Mat Theunissen)

AANMELDINGSFORMULIER

59 Archeologische Studiedag Boxtel

Naam .....

Adres .....

Woonplaats .....

wenst deel te nemen aan de 59 archeologische studiedag te Boxtel op
26 maart 2006 en betaalt ter plaatse:

Deelnemersprijs € 13,-		€.....
. . . soep	à € 2.35	-.....
. . . broodjes	à € 1.30	-.....
	Totaal	€.....

Dit formulier vóór 19 maart 2006 te zenden aan:
Het Noordbrabants Genootschap
Postbus 1104
5200 BD 's-Hertogenbosch